kõik tõelise demokraatiagi käsk ja prohvetid. Kui suurem võimukeskendus suudaks meisse kasvatada enam seda tahet, siis oleks ta ka parimaks ettevalmistajaks kord saabuvale avaramale vabadusdemokraatiale.

Ühistahe eeldab aga kõigepealt ühise olukorra, ühiste sihtide ja ühiste saavutuste tundmist. Ja teiseks — neile ehitatud massisugestiooni — endausalduse ja töötahte sisendust. Selleks võib kindlasti ka demokraatlikel mail palju enam kui seni kasustada diktatuurimaade (Itaalia, Vene) v a i m l i s i vahendeid ja kogemusi: ühisülesannete ja ühissaavutuste propagandat palju suuremal määral nii ajakirjanduses kui vabaharidustöös, koolis jm. Mitte ainult kuiva fakti konstateerimine, vaid tahte kui kõige tähtsama sisendus ja selle õige juhtimine peab selles olema esikohal. Palju kategoorilisema, rahvus- ning sotsiaalkultuuriliselt põhjendatud väärtusastmiku kasvatamine igasse kodanikku kogu tema ea jooksul — see on meie aja tähtsaim ülesanne „ideoloogilisel rindel". Mida suuremad kellegi isikulaiutuse võimalused (võim, varandus), seda raskem, kuid ka seda vajalikum on seda ühisastmikku temasse suruda.

Selliseks suuremaks keskenduseks tahab olla väikese abinõuna ka „Eesti Kroonika" — vähemalt teatava hulga andmete esitamisega. Kui ta seda kõigis suhteis veel ei jaksa täita, võib-olla mitte k õ i g e tähtsama valikuga, võib-olla ka mitte alati küllaldaselt üldrahvusliku hindamisoskusega — siis on need ühekordsed p u u d u s e d, mida tuleb ära näidata, et neid edaspidi saaks p a r a n d a d a, mitte aga ei tohi n e n d e pärast üldsõnaliselt kogu ettevõtet eitada, nagu kaldus tegema minevase aastakäigu puhul mõni parteipoliitiliselt pimestatud arvustaja.

„Eesti Kroonika" — see on üsna lühike ja kuiv aastaaruanne osaühisus „Eesti Vabariigi" teotsemisest möödunud aastal. Kuid see lihtne aruanne saab vahest ometi ka teatava pühaliku tähtsuse, kui meenutada, et oleme ise sesse „osaühisusse" pannud kogu oma varanduse ning elu ja selle saatusest ripub ka meie elu ja kultuurivõimalus. Ning meenutame, et selles ettevõttes kõik on seotud kõigega.

Eesti kroonika 1933, lk. 8